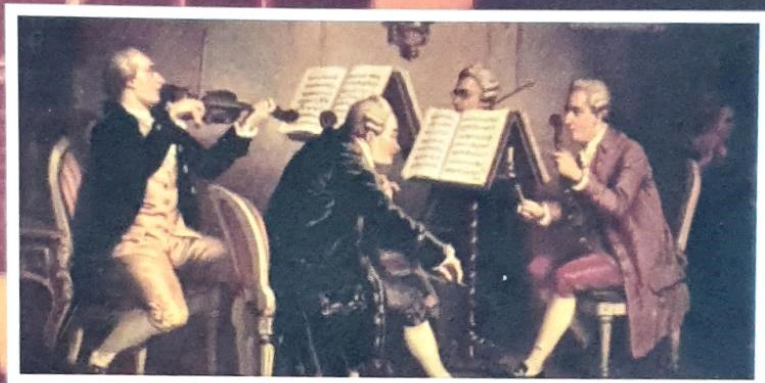

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG
TS. NGUYỄN THỊ TỔ MAI (CHỦ BIÊN)

GIÁO TRÌNH LỊCH SỬ ÂM NHẠC THEO GIỚI

PHẦN CHÂU ÂU
TỪ KHỞI ĐẦU ĐẾN CUỐI THẾ KỶ 19

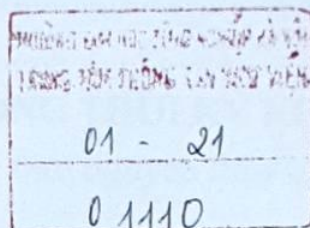
(HỆ ĐẠI HỌC SƯ PHẠM ÂM NHẠC)
Lưu hành nội bộ

Hà Nội - 2014

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐHSP NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

TS. NGUYỄN THỊ TỔ MAI (Chủ biên)

**GIÁO TRÌNH
LỊCH SỬ ÂM NHẠC THẾ GIỚI
PHẦN CHÂU ÂU
TỪ KHỞI ĐẦU ĐẾN CUỐI THẾ KỶ 19**

(HỆ ĐẠI HỌC SƯ PHẠM ÂM NHẠC)

Lưu hành nội bộ

THAM GIA THỰC HIỆN

PGS.TSKH. Phạm Lê Hòa

TS. Trịnh Hoài Thu

Hà Nội - 2014

MỤC LỤC

Danh mục chữ viết tắt.....	6
Lời nói đầu.....	7
CHƯƠNG 1: ÂM NHẠC TRONG THỜI KỲ KHỞI ĐẦU	9
I. Nguồn gốc âm nhạc. Âm nhạc thời nguyên thủy.....	9
1. Nguồn gốc âm nhạc.....	9
2. Âm nhạc thời kỳ Nguyên thủy.....	11
II. Âm nhạc thời cổ đại.....	13
1. Đặc điểm lịch sử xã hội.....	13
2. Khái quát âm nhạc thời Cổ đại.....	14
3. âm nhạc Hy Lạp thời Cổ đại.....	15
III. Âm nhạc thời trung cổ.....	22
1. Đặc điểm lịch sử xã hội.....	22
2. Những thành tựu của âm nhạc thời Trung cổ.....	22
CHƯƠNG HAI: ÂM NHẠC PHỤC HƯNG.....	33
I. Khái quát về thời kỳ phục hưng.....	33
1. Đặc điểm lịch sử xã hội.....	33
2. Đặc điểm âm nhạc và các thành tựu.....	34
II. Âm nhạc phục hưng Ý (thế kỷ XIV - XVI).....	36
1. Một số thể loại thanh nhạc.....	37
2. Một số thể loại nhạc đàn.....	38
III. Âm nhạc phục hưng Pháp (thế kỷ XIV - XVI).....	39
CHƯƠNG BA: ÂM NHẠC THẾ KỶ XVII VÀ NỬA ĐẦU THẾ KỶ XVIII.....	42
I. Khái quát.....	42
1. Đặc điểm lịch sử xã hội.....	42
2. Đặc điểm âm nhạc và các thành tựu.....	43
II. Âm nhạc Ý thế kỷ XVII và nửa đầu thế kỷ XVIII.....	45
1. Nhạc kịch (opera).....	45
2. Sự phát triển của một số thể loại thanh nhạc khác.....	49
3. Nhạc đàn.....	50

III. Âm nhạc Pháp thế kỷ XVII và nửa đầu thế kỷ XVIII.....	54
1. Nhạc kịch.....	54
2. Nhạc đàn.....	56
IV. Âm nhạc Anh thế kỷ XVII và nửa đầu thế kỷ XVIII.....	59
George Frideric Haendel (Giooc Fridêrich Henden, 1685 - 1759)	60
V. Âm nhạc Đức thế kỷ XVII và nửa đầu thế kỷ XVIII	67
1. Nhạc kịch.....	67
2. Nhạc đàn.....	68
Johann Sebastian Bach (Giôhan Xêbaxchiên Bach, 1685 - 1750)	68
CHƯƠNG BỐN: ÂM NHẠC NỬA SAU THẾ KỶ XVIII.....	80
I. Chủ nghĩa cổ điển. Trường phái âm nhạc cổ điển Viên.....	80
1. Đặc điểm lịch sử xã hội.....	80
2. Sự hình thành trường phái âm nhạc cổ điển Viên.....	81
3. Nội dung tư tưởng, quan điểm thẩm mỹ của trường phái âm nhạc cổ điển Viên.....	82
4. Thành tựu và đặc điểm âm nhạc	82
5. Một số khái niệm về liên khúc sonate cổ điển	85
II. Các nhạc sĩ tiêu biểu của trường phái âm nhạc cổ điển Viên.....	91
Christophe Willibald Gluck (Christôp Uyliband Gluc, 1714 - 1787)	91
1. Một số nét về tình hình nhạc kịch Châu Âu nửa đầu thế kỷ XVIII.....	91
2. Nhạc sĩ GLUCK và sự cải cách nhạc kịch	92
Josepph Haydn (Giôdep Hayđon, 1732 - 1809)	97
Wolfgang Amadeus Mozart (Vôngang Amadê Môda, 1756 - 1791).....	103
Ludwig Van Beethoven (Lutvich Van Bêtôven, 1770 - 1827)	115
CHƯƠNG NĂM: ÂM NHẠC LÃNG MẠN THẾ KỶ XIX.....	129
I. Chủ nghĩa lãng mạn.- Trường phái âm nhạc lãng mạn.....	129
1. Hoàn cảnh ra đời của trường phái âm nhạc lãng mạn.....	129
2. Nội dung, đề tài, quan điểm thẩm mỹ, phương pháp sáng tác của trường phái âm nhạc lãng mạn.....	131
II. Âm nhạc lãng mạn Áo - Đức	136
Franz Schubert (Frăng Sube, 1797 - 1828).....	137
Carl Marie von Weber (Cac Maria Vêbe, 1786 - 1826).....	147
Felix Mendelssohn Bartholdy (Phêlit Mendenxon Bắctônđi, 1809 - 1847).....	153
Robert Schumann (Rôbe Suman, 1810 - 1856).....	161
Richard Wagner (Risa Vacne, 1813 - 1883).....	167
Johans Brahms (Giôhan Bramx, 1833 - 1897)	172

III. Âm nhạc lãng mạn Pháp	177
Hector Berlioz (Hecto Becliô, 1803 - 1869)	178
George Bizet (Giooc Bidê, 1838 - 1875)	186
IV. Âm nhạc Ý	192
Gioacchino Rossini 1792 -1868	193
Giuseppe Verdi (Giuxep Vecđi, 1813 - 1901)	197
CHƯƠNG SÁU: SỰ PHÁT TRIỂN CỦA CÁC TRƯỜNG PHÁI	
ÂM NHẠC DÂN TỘC THỜI KỲ LÃNG MẠN THẾ KỶ XIX	201
I. Âm nhạc Ba lan. Frédéric Chopin (Frêđêrich Sôpanh, 1810 - 1849)	201
II. Âm nhạc Hungary. Franz Liszt (Frăng Lixt, 1811 - 1886)	211
III. Âm nhạc Tiệp	219
Bedrich Smetana (Bêđrich Xmêta-na, 1824 - 1884)	220
Antonin Dvorak (Ăngtônin Đvô-rắc, 1841 - 1904)	222
IV. Âm nhạc Na-uy. Edvard Grieg (Etva Grich) 1843 - 1907	223
V. Âm nhạc Nga	228
Mikhail Ivanovich Glinka (Mikhain Ivanôvich Glinca, 1804 - 1857)	228
Các nhạc sĩ Nhóm “Khoẻ” ở Nga	233
1. Mily Alexeyevich Balakirev (M.A. Balakirev 1836-1910)	233
2. Cesar Cui (C.A. Kiu, 1835- 1918)	234
3. Alexander Porfiryevich Borodin (A.P. Bô-rô-đin, 1833-1887)	235
4. Modest Petrovich Musssorgsky (M.P. Muxorki, 1839-1881)	236
5. Nicolai Rimsky-Korsakov (N.A. Rimxki-corxakôp, 1844- 1908)	238
Piotr Ilyich Tchaikovsky (Pi-ôt Ilich Traicôpxki, 1840 - 1893)	240
TÀI LIỆU THAM KHẢO	245

Lời nói đầu

Lịch sử âm nhạc là một trong những môn học chuyên ngành đào tạo Âm nhạc nói chung và Sư phạm Âm nhạc nói riêng. Môn học giúp cho sinh viên có những kiến thức cơ bản về các giai đoạn, các trào lưu, trường phái; về cuộc đời và sự nghiệp của các nhạc sĩ tiêu biểu trong lịch sử âm nhạc thế giới và Việt Nam. Ngoài ra, môn Lịch sử âm nhạc còn giúp cho người học bổ sung thêm những kiến thức tổng hợp và chuyên sâu về hòa thanh, nhạc lý, phân tích tác phẩm, về các thể loại âm nhạc...

Khoảng 10 năm trở lại đây, đào tạo ĐHSP Âm nhạc bắt đầu phát triển ở nước ta. Tuy nhiên, các giáo trình, tài liệu viết riêng cho ĐHSP Âm nhạc hầu như rất ít. Các trường có đào tạo ĐHSP Âm nhạc thường dùng các giáo trình của đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp hoặc sử dụng giáo trình của CĐSP Âm nhạc rồi mở rộng thêm. Lịch sử âm nhạc cũng là một trong các môn ở tình trạng tương tự. Việc sử dụng tài liệu như vậy tạo ra nhiều bất cập: Lượng kiến thức không tương thích với mục đích và nội dung chương trình đào tạo, nhiều kiến thức không phù hợp với trình độ sinh viên ĐHSP Âm nhạc. Ngoài ra, nếu các giảng viên dạy tự soạn thành tài liệu cho hợp với đối tượng thì tạo thành sự không thống nhất về nội dung môn học.

Xuất phát từ nhu cầu thực tiễn, từ những kinh nghiệm qua nhiều năm giảng dạy môn Lịch sử âm nhạc cho hai hệ Cao đẳng và Đại học Sư phạm Âm nhạc, chúng tôi biên soạn ***Giáo trình Lịch sử âm nhạc thế giới (Phần châu Âu từ thời kỳ khởi đầu đến cuối thế kỷ XIX)*** cho hệ Đại học sư phạm Âm nhạc.

Để biên soạn giáo trình này, chúng tôi có tham khảo, tổng hợp một số nội dung từ các sách về lịch sử âm nhạc đã được công bố trong và ngoài nước như: các giáo trình Lịch sử âm nhạc của Nhạc viện Hà Nội, Lịch sử âm nhạc thế giới được in bằng tiếng Anh, tiếng Nga, các sách về thể loại âm nhạc, hình thức âm nhạc...; các bản nhạc, tổng phổ, các đĩa hình, đĩa tiếng... đã được phát hành.

TS. Nguyễn Thị Tố Mai